

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут мистецтв
Кафедра академічного та естрадного вокалу

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Методика викладання дисциплін з музичного
мистецтва (методика викладання вокалу)

галузі знань: 02 Культура і мистецтво
спеціальності: 025 Музичне мистецтво (Сольний спів)
другого (магістерського) рівня вищої освіти
підготовки магістра музичного мистецтва
освітньо-професійної програми 025.00.02 Сольний спів

Київ – 2019

Розробник:

Мережко Юлія Валеріївна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри академічного та естрадного вокалу.

Викладачі:

Мережко Юлія Валеріївна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри академічного та естрадного вокалу.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри академічного та естрадного вокалу

Протокол від 09.01. 2019 року № 13

Завідувач кафедри (Ю. В. Мережко)
(підпис)

Робочу програму перевірено

          .2019 р.

Заступник директора (А.О. Таранник)
(підпис)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання			
	денна		заочна	
Вид дисципліни	<i>Вибіркова</i>			
Мова викладання, навчання та оцінювання	<i>Українська</i>			
Загальний обсяг кредитів/ годин	<i>11/330</i>			
Курс	<i>5</i>		<i>5</i>	
Семестр	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>9</i>	<i>10</i>
Кількість змістових модулів за розподілом:	-	<i>1</i>	-	
Обсяг кредитів	-	<i>6</i>	-	<i>6</i>
Обсяг годин, у тому числі:	-	<i>180</i>	-	<i>180</i>
Аудиторні	-	<i>48 годин</i>	-	<i>24</i>
Модульний контроль	-	<i>12 годин</i>	-	
Семестровий контроль	-	-	-	
Самостійна робота	-	<i>120 годин</i>	-	<i>156 годин</i>
Форма семестрового контролю	-	-	-	-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Робоча навчальна програма «Методика викладання дисциплін з музичного мистецтва (методика викладання вокалу)» є провідною для студентів спеціальності 025 «Музичне мистецтво» (Сольний спів). Вона узагальнює теоретичні знання студентів у галузі вокальної педагогіки та практичний досвід роботи в класі сольного співу, систематизує їх в методичному аспекті на основі застосування міждисциплінарних зв'язків, а також знайомить студентів з сучасними інноваційними вокальними методиками.

Зміст дисципліни складають лекційні, практичні заняття, завдання для самостійної роботи студентів. Види контролю: модульний контроль.

Мета дисципліни - сформувати у студентів систему науково-методичних знань та практичних вмінь в галузі вокальної педагогіки; ознайомити студентів з основними принципами вокальної педагогіки та методикою викладання дисципліни «Сольний спів»; сформувати основу екологічних знань про збереження та охорону співацького голосу; виховувати естетичний смак, критичне мислення, сформувати ціннісні орієнтації у продукції сучасного музичного простору.

Завдання курсу:

- сприяти усвідомленню студентами науково-методичних основ розвитку співацького голосу;
- надати студентам психофізіологічні знання про співацький процес, будову та функції голосового апарату;
- сформувати у студентів здатність до засвоєння та передачі психолого-педагогічних та методичних знань та вмінь;
- сприяти набуттю навичок постановки голосу у вокальному та мовленнєвому режимі роботи голосового апарату;

- сприяти вивченню науково-методичних основ становлення академічного та естрадного мистецтва, педагогічної діяльності видатних співаків та педагогів;
- стимулювати творчі пошуки студентів, вміння професійно мислити, застосовувати набуті знання у виконавській та педагогічній діяльності.

У процесі вивчення даної дисципліни студенти повинні **знати**:

- основні критерії визначення співацького голосу та початкові методи роботи над його розвитком;
- будову органів голосового апарату, методи і прийоми постановки голосу;
- методичні основи стильових та жанрових ознак і напрямів академічного та естрадного вокального мистецтва;
- основний репертуар для всіх типів голосів;
- принципи підбору репертуару та особливості індивідуальної педагогічної роботи над його засвоєнням;
- художньо-виражальні засоби співу, головні складові академічного співу та естрадного концертного номера;
- специфіку роботи з оркестром, мікрофоном і фонограмою;
- провідні компоненти професійно спрямованого мислення співака.

У процесі вивчення даної дисципліни студенти повинні **вміти**:

- застосовувати основні методичні знання та вміння в моделюванні практичної вокальної роботи з учнями;
- самостійно складати план-конспект практичного заняття з сольного співу, аналізувати художні та технічні особливості вокальних творів;
- створювати власну інтерпретацію вокального твору;
- проводити власний аналіз вокальних творів різних видів і жанрів;
- самостійно застосовувати отримані знання в концертній та педагогічній діяльності;

- проводити самостійний аналіз власних концертних виступів, розвивати самоконтроль.

У процесі вивчення даної дисципліни студенти повинні **володіти:**

- основними принципами виховання співака;
- теоретичними знаннями музично-виконавської діяльності співака;
- знаннями у галузі підбору педагогічного репертуару;
- професійними методами педагогічної роботи на всіх етапах професійної музичної освіти.

Протягом проходження даного курсу у студентів мають бути сформовані наступні **програмні компетентності:** загальні та фахові (спеціальні).

Загальні

Методологічна:

- оволодіння теоретичними та емпіричними методами роботи (аналізу, спостереження, систематизації, узагальнення, конкретизації);
- здатність практично використовувати професійно профільовані знання в галузі методики музичного, зокрема вокального навчання та виховання.

Інформаційна:

- базові уявлення про основи філософії, психології, педагогіки, соціології, що сприяють розвиткові загальної культури та соціалізації особистості, схильності до етичних цінностей, знання вітчизняної історії, економіки й права, розуміння причинно-наслідкових зв'язків розвитку суспільства й уміння їх використовувати у професійній і соціальній діяльності;
- базові знання з музичної педагогіки та методики музичного виховання в обсязі, необхідному для володіння дидактичним та методичним апаратом відповідної галузі знань, здатність використовувати їх в обраній професії.

Самоосвітня:

- здатність до самоаналізу, саморозвитку у процесі вивчення історії вокального мистецтва.

Фахові

Спеціальні

Здатність (до):

- оволодіння теоретичними знаннями з вокального мистецтва;
- здатність вивчення досвіду персоналій вокальних педагогів, історії вітчизняної вокальної школи;
- підбору репертуару та індивідуальної педагогічної роботи над його засвоєнням із студентами;
- практичного використання засвоєних професійно профільованих знань у педагогічній діяльності.

3. Програмні результати навчання:

- Знання теорії та методології вокальної освіти у вищій школі. Готовність до науково-педагогічної діяльності в університеті. Здатність до самостійного наукового пошуку в галузі вокальної та музичної педагогіки.
- Розуміння технології підбору вокально-педагогічного репертуару для різних типів співацьких голосів. Володіння дидактичним матеріалом з музично-теоретичних, методичних і музично-виконавських дисциплін.
- Здатність до самореалізації та розкриття особистісного творчого потенціалу, професійного лідерства та успіху, самоосвіти і самовдосконалення.

Перелік дисциплін, засвоєння яких необхідно студентам для вивчення курсу: історія музики, педагогіка, загальна та вікова психологія, сольфеджіо, постановка голосу, аналіз музичних форм, методика музичного виховання.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

№ теми	Назва розділу, теми	Кількість годин							
		Разом	Аудиторних	Лекційних	Семінарських	Практичних	Індивідуальна робота	Самостійна робота	Модульний контроль
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1: Науково-методичні основи вокальної педагогіки									
1.1	Історичні та науково-методичні засади вокальної педагогіки та методики вокального навчання	14	4	2	-	2	-	10	
1.2	Програмові вимоги та завдання дисципліни «Методика викладання вокалу у вищій школі»	14	4	2	-	2	-	10	
1.3	Принципи, умови навчання студентів сольному співу у ВШ	16	6	2	-	4	-	10	
1.4	Методи навчання сольного співу у ВШ	12	2	-	-	2	-	10	
	Модульний контроль	4	-	-	-	-	-	-	4
	Разом	60	16	6	-	10	-	40	4
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2: Фахові вимоги та зміст професійної діяльності викладача вокалу									
2.1	Вимоги до викладача вокалу (фахові компетенції, функції)	18	6	2	-	4	-	12	
2.2	Специфіка, зміст і структура діяльності викладача вокалу	18	4	2	-	2	-	14	
2.3	Педагогічний репертуар викладача вокалу	20	6	2	-	4	-	14	
	Модульний контроль	4		-	-	-	-	-	4
	Разом	60	16	6	-	10	-	40	4
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3: Особливості вокально-технічного розвитку голосового апарату									
3.1	Вокально-мовленнєві знання і навички майбутнього викладача вокалу	14	4	2	-	2	-	10	

3.2	Особливості функціонування органів голосового апарату	14	4	2	-	2	-	10	
3.3	Методичні основи вокально-технічного розвитку голосу дорослої людини. Манери співу	14	4	2	-	2	-	10	
3.4	Методика роботи над вокалізами на заняттях з вокалу із студентами	14	4	-	-	4	-	10	
	Модульний контроль	4	-	-	-	-	-	-	4
	Разом:	60	16	6	-	10	-	40	4
	Семестровий контроль								
	Усього:	180	48	18		30		120	12

5. Програма навчальної дисциплін

Модуль 1

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. *Науково-методичні основи вокальної педагогіки*

Лекція. Тема 1.1. Історичні та науково-методичні засади вокальної педагогіки та методики вокального навчання.

Поняття про процес утворення звуку. Італійська, французька та німецька вокальна школа. Зародження академічного стилю співу. Розвиток російської школи співу. Становлення та розвиток національної вокальної школи. Принципи вокальної педагогіки та особливості індивідуального підходу в опануванні вокальним мистецтвом.

Базова література: 1,7, 12, 13, 15.

Допоміжна література: 12, 18.

Самостійна робота до теми 1.1 «Історичні та науково-методичні засади вокальної педагогіки та методики вокального навчання».

Питання.

1. Охарактеризувати основні принципи вокальної педагогіки: розуміння значення нейрофізіологічного фактора; одночасність розвитку всіх якостей співака; поступовість розвитку голосу; індивідуальний підхід до співака.
2. Визначити спільне та відмінні риси навчання вокалу у різні століття.

Базова література: 1, 6, 17.

Допоміжна література: 2,14, 18.

Лекція. Тема 1. 2. Програмові вимоги та завдання дисципліни «Методика викладання вокалу у вищій школі».

Передбачає ознайомлення зі змістом даної дисципліни, виокремлення мети та завдань курсу. Короткий екскурс по темам дисципліни, які будуть вивчатися.

Базова література: 1,7, 11,12,

Допоміжна література:3,22.

Самостійна робота до теми 1.2: «Програмові вимоги та завдання дисципліни «Методика викладання вокалу у вищій школі».

Питання.

1. Обґрунтувати програмові вимоги до запропонованої дисципліни.
2. Визначити, що маєш знати та вміти після проходження даного курсу.

Базова література: 7, 11,12,

Допоміжна література: 3,22.

Лекція. Тема 1. 3. Принципи, умови навчання студентів сольному співу у ВШ.

Принципи застосування співаком художніх виражальних засобів різних видів мистецтв. Умови навчання студентів сольному співу: створення позитивної емоційної атмосфери вокального навчання у контексті діалогу, що виступає специфічною формою педагогічної взаємодії викладача і студентів; забезпечення фахової компетентності майбутніх учителів, яка виражена повнотою та системністю становлення індивідуального фонду педагогічних і мистецьких знань; організація спільної творчої навчальної діяльності викладача і студентів, у ході якої реалізуються музично-вокальні інтереси кожної особистості.

Базова література:1, 6, 17.

Допоміжна література: 2,14, 18.

Практичне заняття до теми 1.3: «Принципи, умови навчання студентів сольному співу у ВШ».

Питання.

1. Охарактеризувати принципи підбору навчально-художнього репертуару для різних типів голосів.
2. Висітлити сучасні умови вокального навчання студентів у ВНЗ мистецького спрямування.

Базова література: 1,5,7, 8, 13.

Допоміжна література: 9, 12, 18.

Самостійна робота до теми 1.3: «Принципи, умови навчання студентів сольному співу у ВШ».

Питання.

1. Розкрити сутність принципу опори на національне спрямування вокального навчання; принципу забезпечення культуровідповідності вокального навчання студентів; принципу спонукання майбутніх учителів до творчого самовираження у процесі вокально-виконавської діяльності.

Базова література: 1, 6, 17.

Допоміжна література: 2, 14, 18

Лекція. Тема 1. 4. Методи навчання сольного співу у ВШ.

Методи прямого впливу на м'язові установки та дії; методи впливу на артикуляцію приголосних; методи впливу на положення гортані та «позіх»; методи впливу на дихання; методи впливу на тембр голосу шляхом зміни забарвлення голосних – фонетичні методи; методи фіксації фнутрішніх відчуттів; методи вольових наказів та емоційних станів.

Базова література: 1, 4, 5, 9.

Допоміжна література: 12, 15.

Практичне заняття до теми 1.4: «Методи навчання сольного співу у ВШ».

Питання.

1. Використання методів емоційних станів і вольових наказів у практиці вокального навчання.
2. Робота методу слухових впливів та методу особистого показу викладачем на практиці.

Базова література: 5, 7, 8, 12, 13.

Допоміжна література: 9, 12, 18, 22.

Самостійна робота до теми 1.4 «Методи навчання сольного співу у ВШ».

Питання.

1. Описати метод прослуховування еталонних вокальних програм.
2. Визначити сутність методу затриманого зворотного слухового зв'язку.

Базова література: 4, 5, 9, 12.

Допоміжна література: 12, 15.

Модуль 2

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2: Фахові вимоги та зміст професійної діяльності викладача вокалу

Лекція. Тема 2. 1. Вимоги до викладача вокалу (фахові компетенції, функції).

Сучасні вимоги до професійної підготовки викладача вокалу. Специфіка фахової діяльності педагога-вокаліста. Практичні поради педагогам-початківцям.

Базова література: 8, 9, 10, 12.
Допоміжна література: 3, 8.

Самостійна робота до теми 2.1: «Вимоги до викладача вокалу (фахові компетенції, функції)».

Питання.

1. З'ясувати, що треба знати педагогу для створення необхідного психологічного клімату на занятті з вокалу.
2. Визначити основні функції викладача вокалу у ВШ.

Базова література: 7, 10, 12, 13.
Допоміжна література: 12.

Лекція. Тема 2. 2. Специфіка, зміст і структура діяльності викладача вокалу. Специфіка фахової діяльності викладача сольного співу (вокалу, постановки голосу). Організація навчання у класі сольного співу.

Базова література: 4, 8, 11.
Допоміжна література: 3, 28.

Практичне заняття до теми 2.2 «Специфіка, зміст і структура діяльності викладача вокалу».

Питання.

1. Описати специфіку фахової діяльності викладача сольного співу (вокалу, постановки голосу).
2. Описати структуру індивідуального заняття з сольного співу (вокалу, постановки голосу).

Базова література: 1, 4, 7, 10, 12.
Допоміжна література: 12, 18.

Самостійна робота до теми 2.2 «Специфіка, зміст і структура діяльності викладача вокалу».

Питання.

1. Охорона та гігієна співацького голосу студентів та викладача вокалу.
2. Екологічні основи співу. Охорона вокального слуху людини.

Базова література: 4, 8, 11.
Допоміжна література: 3, 28.

Лекція. Тема 2.3. Педагогічний репертуар викладача вокалу.

Основні принципи добору навчально-педагогічного репертуару. Структура навчально-вокального репертуару. Навчально-художній репертуар для різних типів голосів.

Базова література: 10, 12.
Допоміжна література: 12, 21.

Самостійна робота до теми 2.3 «Педагогічний репертуар викладача вокалу».

Питання.

1. Основні положення добору навчально-педагогічного репертуару для студентів ВНЗ.
2. Визначити, що має враховувати вчитель вокалу під час підбору репертуару для студента ВШ.

Базова література: 10, 12, 13.
Допоміжна література: 12, 21.

МОДУЛЬ 3

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3: Особливості вокально-технічного розвитку голосового апарату

Лекція. Тема 3.1. Вокально-мовленнєві знання і навички майбутнього викладача вокалу

Поняття про процес утворення звуку. Теорії звукоутворення (міоеластична, нейрохронаксична, резонансна). Резонансна мовотворча теорія Г. Гельмгольца. Теорія установки Д. Узнадзе. Теорія функціональних систем П. Анохіна. Голосовий апарат як акустична система. Психофізіологічні знання про роботу органів звукоутворення Спів як складний психофізіологічний процес (В. Юшманов). Поняття « постановка голосу» - «вокальна техніка» та «вокальна механіка». Формантні характеристики мовлення і співу видатних співаків як критерій ефективності процесу фонації. Вокально-дихальні та вокально-мовленнєві вправи. Принципи вокальної педагогіки та особливості індивідуального підходу в опануванні вокальним мистецтвом.

Базова література: 1, 7, 12, 13, 15.
Допоміжна література: 12, 18.

Самостійна робота до теми № 3.1 «Вокально-мовленнєві знання та навички вокаліста».

Акустичні засади мовленнєвого та співацького процесу. Акустичні критерії співацького голосу. Систематизація й узагальнення вокально – мовленнєвих знань, вмінь й навичок, формування на їх основі інтересів, переконань, світогляду.

Питання.

1. Методичні та психофізіологічні засади процесу фонації.
2. Спільне та відмінне між мовленням та співом.
3. Методичні аспекти взаємозалежності роботи органів голосового апарату в триєдиній системі - дихання, гортань, резонатори.
4. Вокально-мовленнєва культура співака. Спів та сценічне мовлення.
5. Наукове обґрунтування поняття «природна постановка голосу».

Базова література: 4, 7, 10, 12.

Допоміжна література: 12, 18, 22.

Лекція. Тема. 3.2 Особливості функціонування органів голосового апарату. Робота гортані під час фонації.

Поняття про одно регістрову та двох регістрову системи постановки голосу (Работнов). Регістрова система співака. Способи згладжування регістрів в процесі співу. Взаємодія органів голосового апарату в системі «дихання» - «гортань» - «резонатори». Будова гортані та принципи її роботи під час фонації. Положення гортані при різних манерах співу. Поняття про голосові складки та голосові зв'язки. Особливості будови та функціонування голосових зв'язок при співі. Справжні та несправжні голосові зв'язки. Грушовидні пазухи та надгортанний резонатор-ефективність взаємодії.

Базова література: 1, 7, 11,12,

Допоміжна література:3, 22.

Самостійна робота до теми 3.2 «Особливості функціонування органів голосового апарату. Робота гортані під час фонації».

Особливості голосоутворюючої функції співака. Психотерапевтичний вплив голосу на організм людини. Висота голосу як наслідок коливань голосових складок. Поняття про голосову хвилю. Довжина голосової хвилі, герц – вимірювання частоти коливань. Поняття про частоти корисні і шкідливі.

Питання.

1. Будова гортані та її робота в процесі співу.
2. Принципи роботи голосових зв'язок при фонації.

Базова література: 7, 11,12,

Допоміжна література: 3,22.

Лекція. Тема. 3.3. Методичні основи вокально-технічного розвитку голосу дорослої людини. Манери співу. Морфологія вокально-художнього звуку. Вокально-художній звук (Микиша) – один з найголовніших факторів співацької майстерності. Поняття про стилі співу: кантиленний, декламаційний, колоратурний; типи співу – художній, побутовий, професійний, аматорський; види співу – сольний, ансамблевий, хоровий; манери співу – академічна, естрадна, народна. Роль вокальних вправ та вокалізів у розвитку голосу співака. Психотехніка художнього співу як комплекс переживань підпорядкованих вокально-технічним прийомам. Розвиток естетичного смаку вокаліста й уміння використовувати різні види вокальної техніки. Поняття про інструментальний супровід фонаційного процесу. Фонограми та особливості їх застосування. Принципи застосування співаком художніх виражальних засобів різних видів мистецтв. Манери співу: академічна, естрадна, народна.

Базова література: 1, 6, 17.

Допоміжна література: 2, 14, 18.

Практичне заняття до теми 3.3: «Методичні основи вокально-технічного розвитку голосу дорослої людини. Манери співу».

Питання.

1. Дати характеристику стилям співу: кантиленному, декламаційному та колоратурному та обґрунтувати їх специфіку.
2. Характеризувати основні манери співу: академічну, естрадну, народну, виявити їх особливості.
3. Принципи підбору навчально-художнього репертуару для різних типів голосів.

Базова література: 1, 5, 7, 8, 13.

Допоміжна література: 9, 12, 18.

Самостійна робота до теми 3.3. «Методичні основи вокально-технічного розвитку голосу дорослої людини. Манери співу».

Особливості будови голосових складок. Справжні та фальшиві голосові складки. Голосовий режим роботи. Поняття «фонопедичні вправи». Лікувальний ефект голосових вібрацій. Вокалотерапія. Вокально-мовленнєві вправи спрямовані на зміцнення голосової функції.

Питання.

1. Методична основи формування та практична демонстрація фонопедичних вправ.
2. Вокально-технічні вправи для розвитку голосу, знання навчального репертуару для різних типів голосів.

Базова література: 1, 6, 17.

Допоміжна література: 2, 14, 18.

Лекція. Тема 3.4. Методика роботи над вокалізами на заняттях з вокалу із студентами.

Вимоги щодо роботи над вокалізами на заняттях з вокалу із студентами. Значення вокалізів у вокальному навчанні студентів. Врахування співацьких можливостей студентів під час підбору вокально-технічних вправ та вокалізів.

Практичне заняття до теми 3.4: «Методика роботи над вокалізами на заняттях з вокалу із студентами».

Питання.

1. Запропонувати 5 прикладів вокалізів із збірок Ф. Абта, О. Варламова, І. Вілінської, М. Завалішиної, Г. Зейдлера, Д. Конконе, Г. Панофки, Н. Татарінової або інших авторів для студентів 1-3 курсів.
2. Обґрунтувати значення вокалізів у вокальному навчанні студентів ВНЗ.

МОДУЛЬНА КОНТРОЛЬНА РОБОТА (МКР № 1-4)

Питання до МКР

1. Спів як складний психофізіологічний процес. Співацька постава та співацька установка.
2. Принципи вокальної педагогіки.
3. Робота органів голосового апарату під час фонації: дихання, гортань, резонатори.
4. Будова гортані. Особливості роботи голосових зв'язок.
5. Регістрова система співака. Згладжування регістрів.
6. Характеристика основних стилів співу: кантиленний, декламаційний та колоратурний.
7. Характеризувати основні манери співу: академічну, естрадну, народну, виявити їх особливості.
8. Принципи підбору навчально-художнього репертуару для різних типів голосів.
9. Вокально-технічні вправи для розвитку голосу, навчальний репертуару для різних типів голосів.
10. РТМС. Сім функцій співацьких резонаторів.
11. Наукові та емпіричні методи вокального навчання. Метод «ніби-то».
12. Формантні характеристики співацького голосу – ВСФ та НСФ.
13. Функції резонаторів та методичні прийоми їх виявлення при різних манерах співу.
15. Художньо-образні основи вокального навчання.
16. Основні критерії визначення вокального обдарування співака.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	3	3	3	3	3	3
Відвідування семінарських занять	-	-		-		-	
Відвідування практичних занять	1	5	5	5	5	5	5
Робота на семінарському занятті	-	-		-		-	
Робота на практичному занятті	10	5	50	5	50	5	50
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	-	-		-		-	
Виконання завдань до самостійної роботи	5	20	100	20	100	20	100
Виконання модульної роботи	25	2	50	2	50	2	50
Виконання ІНДЗ		-		-		-	
Разом		-	208	-	208	-	208
Усього					624 б		
Максимальна кількість балів: 624 б							

6.2 Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

№	Зміст завдання	К-сть год.	Література	Академічний контроль	Бали
Змістовий модуль № 1					
1.	1) Охарактеризувати основні принципи вокальної педагогіки: розуміння значення нейрофізіологічного фактора; одночасність розвитку всіх якостей співака; поступовість розвитку голосу;	10	Основна 1 - 14	Контроль на практичному занятті (повідомлення, відтворення у практичній діяльності)	5*5=25б.

	індивідуальний підхід до співака. 2) Визначити спільне та відмінні риси навчання вокалу у різні століття.				
2.	1) Обґрунтувати програмові вимоги до запропонованої дисципліни. 2) Визначити, що маєш знати та вміти після проходження даного курсу.	10	Основна 1, 2, 10	Контроль на практичному занятті (повідомлення, відтворення у практичній діяльності)	5*5= 25б.
3.	1) Розкрити сутність принципу опори на національне спрямування вокального навчання; принципу забезпечення культуровідповідності вокального навчання студентів; принципу спонукання майбутніх учителів до творчого самовираження у процесі вокально-виконавської діяльності.	10	Основна 1, 4, 10	Контроль на практичному занятті (повідомлення, відтворення у практичній діяльності)	5*5= 25б.
4.	1) Описати метод прослуховування еталонних вокальних програм. 2) Визначити сутність методу затриманого зворотного слухового зв'язку.	10	Основна 1, 4, 10	Контроль на практичному занятті (повідомлення, відтворення у практичній діяльності)	5*5= 25б.

Разом		40 год.			100б.
Змістовий модуль №2					
5.	1) З'ясувати, що треба знати педагогу для створення необхідного психологічного клімату на занятті з вокалу. 2) Визначити основні функції викладача вокалу у ВШ.	10	Основна 6 Додатков а 3,5	Контроль на практичному занятті (повідомлення, відтворення у практичній діяльності)	5*5=25б.
6.	1) Охорона та гігієна співацького голосу студентів та викладача вокалу. 2) Екологічні основи співу. Охорона вокального слуху людини.	10	Основна 10 Додатков а 4	Контроль на практичному занятті (повідомлення, відтворення у практичній діяльності)	5*5=25б.
7.	1). Основні положення добору навчально-педагогічного репертуару для студентів ВНЗ. 2). Визначити, що має враховувати вчитель вокалу під час підбору репертуару для студента ВШ.	10	Основна 1, 7, 8, 12	Контроль на практичному занятті (повідомлення, відтворення у практичній діяльності)	5*5=25б.
8.	1) Методичні та психофізіологічні засади процесу фонації. 2) Спільне та відмінне між мовленням та співом. 3) Методичні аспекти взаємозалежності роботи органів	10	Основна 7,11, 12,13	Контроль на практичному занятті (повідомлення, відтворення у практичній діяльності)	5*5=25б.

	голосового апарату в триєдиній системі - дихання, гортань, резонатори.				
Разом		40 год.			100б.
Змістовий модуль №3					
9.	1) Вокально-мовленнева культура співака. Спів та сценічне мовлення. 2) Наукове обґрунтування поняття «природна постановка голосу».	10	Основна 7,11, 12,13	Контроль на практичному занятті (повідомлення, відтворення у практичній діяльності)	5*5= 25б.
10.	1) Будова гортані та її робота в процесі співу. Принципи роботи голосових зв'язок при фонації.	10	Основна 7,10,12	Контроль на практичному занятті (повідомлення, відтворення у практичній діяльності)	5*5= 25б.
11.	1) Методична основи формування та практична демонстрація фонопедичних вправ.	10	Основна 4, 8, 10, 13 Додатков а 10,12	Контроль на практичному занятті (повідомлення, відтворення у практичній діяльності)	5*5= 25б.
12.	1) Вокально-технічні вправи для розвитку голосу, знання навчального репертуару для різних типів голосів	10	Основна 4, 8, 10, 13 Додатков а 10,12	Контроль на практичному занятті (повідомлення, відтворення у практичній діяльності)	5*5= 25б.
Разом		40 год.			100б.
Усього		120 год.			300 б.

Перевірка виконання студентами самостійної роботи, а також її оцінювання здійснюватиметься в процесі аудиторної роботи. Кількість балів залежатиме від дотримання таких вимог:

- своєчасності виконання самостійної роботи;
- повноти та якості її виконання;

- активності, ініціативності та творчого підходу в здобутті знань та практичних умінь.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

У процесі модульної контрольної роботи студент в аудиторії письмово відповідає на теоретико-методичні запитання. Викладач оцінює студента відповідно до встановлених критеріїв та шкали:

№	Модульна контрольна робота	Критерії оцінювання		Бали
1.	Письмове завдання (письмова відповідь на 3 запитання)	своєчасність виконання завдання	5	25
		повний обсяг виконання	5	
		якість виконання	5	
		змістовність	5	
		грамотність викладення	5	

6.4 Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Форми семестрового контролю робочим навчальним планом - не передбачено.

6.5. Шкала відповідності оцінок.

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

7. Навчально-методична карта дисципліни

«Методика викладання дисциплін з музичного мистецтва (методика викладання вокалу)»

Разом: 180 годин , практичні заняття – 30 годин, самостійна робота – 120 годин, модульний контроль – 12 годин.

Модулі	Змістовний модуль I	Змістовний модуль II	Змістовний модуль III
Назва модуля	Науково-методичні основи вокальної педагогіки	Фахові вимоги та зміст професійної діяльності викладача вокалу	Особливості вокально-технічного розвитку голосового апарату
Кількість балів за модуль	208 б.	208 б.	208 б.
Лекції	6 год. (3 б.)	6 год.(3 б.)	6 год.(3 б.)
Практичні	10 годин	10 годин	10 годин
Назва навчального модуля (практичне заняття)	<p>Тема 1.1. Історичні та науково-методичні засади вокальної педагогіки та методики вокального навчання.</p> <p>Тема 1.2. Програмові вимоги та завдання дисципліни «Методика викладання вокалу у вищій школі».</p> <p>Тема 1.3. Принципи, умови навчання студентів сольному співу у ВШ.</p> <p>Тема 1.4. Методи навчання сольного співу у ВШ</p> <p>5*10 = 50 б. + 5б(за відвідування) = 55 б</p>	<p>Тема 2.1. Вимоги до викладача вокалу (фахові компетенції, функції)</p> <p>Тема 2.2. Специфіка, зміст і структура діяльності викладача вокалу.</p> <p>Тема 2.3. Педагогічний репертуар викладача вокалу</p> <p>5*10 = 50 б. + 5б(за відвідування) = 55б</p>	<p>Тема 3.1. Вокально-мовленнєві знання і навички майбутнього викладача вокалу.</p> <p>Тема 3.2.Особливості функціонування органів голосового апарату.</p> <p>Тема 3.3. Методичні основи вокально-технічного розвитку голосу дорослої людини. Манери співу.</p> <p>Тема 3.4. Методика роботи над вокалізами на заняттях з вокалу із студентами</p> <p>5*10 = 50 б. + 5б(за відвідування) = 55 б</p>
Самостійна робота 5 балів	5*20= 100 б	5*20= 100 б	5*20= 100 б
Види поточного Контролю	Модульна контрольна робота 50 балів	Модульна контрольна робота 50 балів	Модульна контрольна робота 50 балів

8. Рекомендована література

Основна

1. Антонюк В.Г. Вокальна педагогіка. (Сольний спів). К. 2007.
2. Аспелунд Д.Л. Развитие певца и его голоса. Под ред. Львова М. Л., М-Л. Музыка, 1965.
3. Багадуров В.А. Очерки по истории вокальной педагогики. –М., Музгиз.-1965.
4. Витт Ф.Ф. Практические советы обучающимся пению. Л., Музыка. -1968
5. Герсамя И.Е. К проблеме психологи творчества певца -Тбилиси: Мецниереба.1985.
6. Гребенюк Н. Є Вокально-виконавська творчість: психолого-педагогічний та музикознавчий аспекти: Монографія. К., НМАУ ім. П. Чайковського, 1999.
7. Дмитриев Л.Б. Основы вокальной методики. М.: Музыка, 1968
8. Дюпре Ж. Школа пения. Ч1.– М.:, 1955.
9. Дюпре Ж. Школа пения. Ч2.– М.:, 1955.
10. Емельянов В.В. Фонопедические упражнения: Методическая разработка. – Кировоград, 1988.
11. Иванов Поточное пение
12. Емельянов В.В. Развитие голоса. Координация и тренинг. – Санкт-Петербург: Лань, 1997.–192 с.
13. Заседателей Ф.Ф. Научные основы постановки голоса. М., 1935. 114 с.
14. Кравченко Секреты бельканто 1
4. Линклейтер Кристин. Освобождение голоса.
15. Морозов В.П. Тайны вокальной речи. М., 1974.
16. Менабени А.Г. Методика обучения сольному пению: Учебное пособие для
17. Морозов В.П. Искусство резонансного пения. Основы резонансной теории и техники. – М.: ИП РАН, МГК им. П.И. Чайковского, Центр «Искусство и наука», 2002. – 496 с.
18. Морозов В.П. Тайны вокальной речи.
19. Морозов В.П. Биофизические основы вокальной речи.
20. Назаренко И.К. Искусство пения. М., Музыка, 1968. – 622 с.
21. Огороднов Д.Е. Музыкально-певческое воспитание детей в общеобразовательной школе. – Л.: Музыка, 1972. – 152 с.
22. Органов П.А. Певческий голос и методика его постановки. – М.-Л.: Музгиз, 1951. – 136 с.
23. Стулова Г.П. Развитие детского голоса в процессе обучения пению. – М.: Прометей, 1992. – 270 с.
24. Стахевич О.Г. Сольний спів. Програма для дитячих музичних шкіл та шкіл мистецтв. – Суми, 2003.
25. Сет Риггс. Как стать звездой.
26. Юссон Р. Певческий голос. - М.: Музыка, 1974.
27. Юцевич Ю.Є. Теорія і методика формування та розвитку співацького голосу. – К., 1998.
28. Юшманов В.И. Вокальная техника и её парадоксы. Изд. второе. – СПб.: Издательство ДЕАН, 2002. – 128 с.

- 29.Юрко О.О. Вокальне виховання дітей та юнацтва в закладах загальної додаткової освіти. – Суми., 2005. – 137 с.
30. Яковенко С.Б. Волшебная Зара Долуханова. – М., 1996. – 331 с.
31. Ярославцева Л.К. Опера. Певцы. Вокальные школы Италии, Франции, Германии XVII – XX веков. – «Издательский дом “Золотое Руно”», 2004 г. – 200 с.

Допоміжна

1. Абт Ф. Школа пения: избранные упражнения для низких голосов в сопровождении фортепиано. - М.: Музыка, 1985.
2. Барсов Ю. Вокально-исполнительские принципы М.И.Глинки. -М., 1968.
3. Вартанян И.А. Звук - Слух - Мозг. - Л., 1981.
4. Виардо П. Упражнения для женского голоса в сопровождении фортепиано. -М.: Музыка, 1967.
- 5.Вілінська І. Вокалізи для середнього голосу:Навч.. репертуар. -К.: Музична Україна, 1989.
- 6.Вилинская И. Вокализы для низкого голоса с фортепиано: Для консерваторий и муз. училищ. -К., 1962.
- 7.Вокализы зарубежных композиторов: для высокого голоса в сопровождении фортепиано / Сост. А.Мишутин. - М.; Музыка, 1989.
8. Вопросы вокальной педагогики . Вып. 7. - М., 1984.
9. Гарсиа М. Школа пения: Ч. 1, II. - М.: Госмузиздат, 1956.
- 10.Гембицкая Е.Я., Дышлевская Д.А. Последовательность певческого обучения//Известия АПН РСФСР, Вып. 110. - М., 1960.-С. 85-104.
11. Гениуш А.В. О совершенствовании методов обучения пению учителей музыки // - Совершенствование процесса профессиональной подготовки учителя музыки в условиях высшего педагогического образования: Сб.науч.тр. - М.: МГЗПИ, 1982.-С.148-156.
12. Добровольская Н., Орлова Н. Что надо знать учителю о детском голосе. - М., 1972.
13. Егорычева М.И. Упражнения для развития вокальной техники. -К.: Музична Україна, 1980.
14. Ермолаев В.Г., Лебедев Н.Ф., Морозов В.П. Руководство по фониатрии. - М., 1970.
15. Жербіна Л.М., Шоліна Г.С. Виховання професійної орієнтації в процесі індивідуальних занять з постановки голосу// Дослідження проблем професійної підготовки вчителя музики. - Київ, 1981. -С.25-32.
16. Заседателев Ф.Ф. Научные основы постановки голоса. - М., 1965.
17. Зейдлер Г. Искусство пения. Ч. 1, II. - М.: Музыка, 1987.
18. Избранные вокализы для высокого голоса в сопровождении фортепиано. Составитель Г. Тиц. -М.: Музыка, 1977.
- 19.Кантарович В.С. Гигиена голоса. -М.:Музгиз, 1955.
20. ЛющД. Развитие и сохранение певческого голоса. - Киев, 1988.
21. Малинина Е. Вокальное воспитание детей. -Л., 1967.

22. Менабени А. Методы вокальной работы в школе // Музыкальное воспитание в школе. Вып.11.-М., 1976. -С.86-94.

23. Панофка Г. Искусство пения: 24 вокализа для сопрано, меццо-сопрано или тенора. - М.: Госмузиздат, 1958.

Інформаційні ресурси

<http://vocal-box.ucoz.ru/load/1-4-3>

<http://notonly.ru/popru.html>

<http://www.jourclub.ru/22/>

<http://fonogramm.net/songs/popular/1>

<http://www.notarhiv.ru/ruspesni/spisok.html>

<http://www.youtube.com/watch?v=dFfGcxphj2o&feature=relmfu>